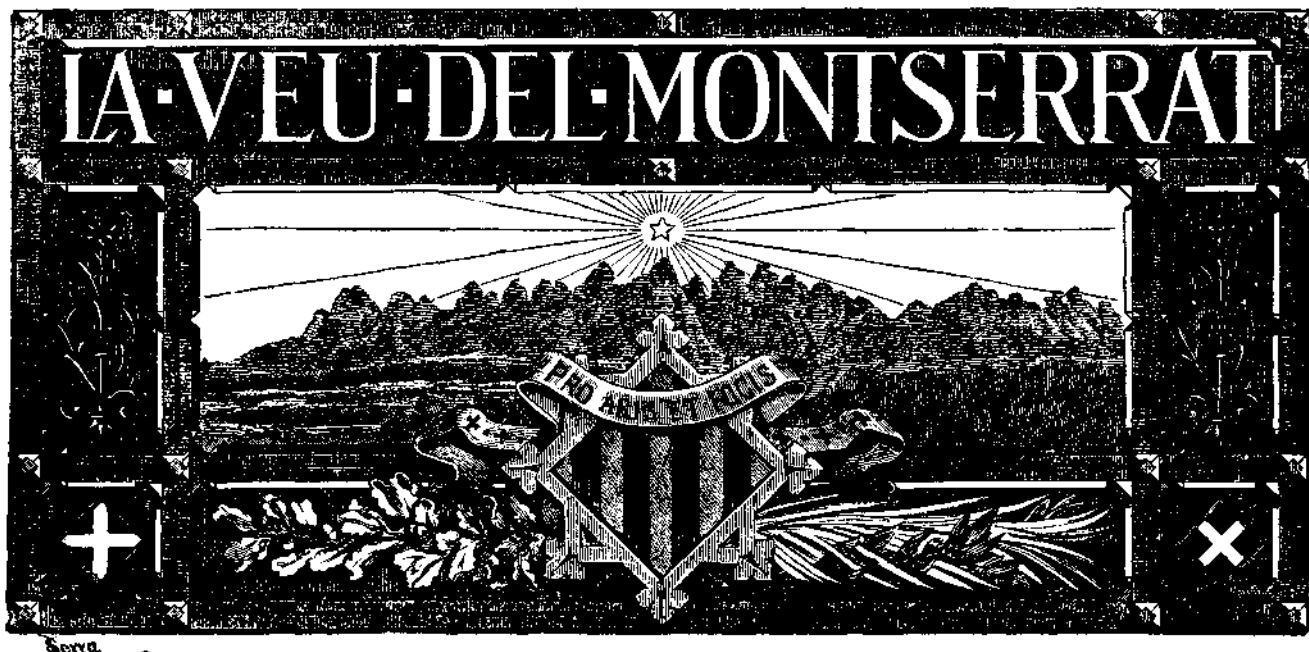

SETMANARI POPULAR DE CATALUNYA.

LA NOBLESA DE LAS ARMAS.

I

Avuy se'ns acut parlar del exercici de las armas, pariodant en més ò en menys al *ingenioso hidalgo*, quan devant de distingit auditori, compost de nobles y cristians cavallers y de alguna princesa de *mentirifillas*, s'ocupá en aquest assumpto, si bé ab més acert y eloqüència, á pesar de son mental esgarriament, de lo que farem nosaltres, no segurament ab major motiu ni més lligítima causa. Parodiar dihem, y sòls es parodia l'acte purament de terho, no'l que direm, que será bastant distint de lo que tractá l'enamorat de Dulcinea en la *venta* consabuda. Ell atengué més á las fadigas y treballs del soldat que á la noblesa de sa missió; nosaltres nos fixarem més en açò qu'en allò: perqu'en últim resultat d'açò nosaltres podem saberne alguna cosa; d'allò nó, essent com som uns pacífichs y tranquils ciutadans que may hem empunyat un fusell en defensa d'En Pau ni En Pere, ni hem suferit en cap temps ni ocasió las molestias d'una campanya ni mólt menys, com lo *cavaller de la Trista Figura*, las angunias y privacions del *desfacedor de tuertos* y perseguidor de gegants.

Dèyam que no escribim est article sens motiu ni causa, y aixís es verament, puix lo que á escriure nos mou es l'aspectacle que per aquets carrers veyem avuy de jóvens minyons tots endiumenjats de las robas, mes afligits de las caras, que ab lo farcellet penjat al cap del bastó se'n van al *servey*. Subrallam esta paraula per

començar á dir que *servey*, socialment parlant, may ha significat grandesa de carácter ni alteza de condició.

Mes no es lo nostre objecte anar á buscar lo assumpto en tant grans fondarias; bástans per avuy recordar qu'en los temps antichs, si hem de creure á las historias y á las novelas y als llibres cavallereschs, la noblesa de las armas era en l'ordre secular la noblesa prominent y dominadora. Aduch en la nostra època tenim exemples de gent que han buscat en la guerra una mort noble y com cal. Exemple'l poeta Byron que volgué morir prenent part en l'insurrecció grega contra'l domini dels turchs, y si aqueix exemple no'os satisfá perque ab vosaltres reconech que'l poeta d'Albion, qu'en tantas cosas s'equivocá, podia també errarse en açò, miráu aqueix altre cas, més prop encara de nosaltres, de la mort del jove fill del tercer Napoleon, sacrificat en pro de la mateixa Inglaterra en la lluyta contra'ls zulús. Mes forçós es convenir en que tals exemples son avuy *rara avis* y que la noblesa de la professió militar está mólt de capa cayguda.

Si'ns vagués de profundisar en las causas que han produhit aqueix rebaixament de tant famosa carrera, tal vegada trobaríam qu'es una d'ellas, y no la més insignificant, los moderns avançaments en l'art de la guerra. Ja digué'l dessusdit cavaller de la Manxa en son curiosíssim parlament que li pesava d'haver pres ofici de *cavaller andant* «en edad tant detestable como esta en que ahora vivimos, porque aunque á mí ningun peligro me pone miedo, todavía me pone rezelo pensar si la pólvora y el estaño me han de quitar la ocasion de hacermé famoso y conocido por el valor de mi

brazo y filos de mi espada». Referías *Don Quijote* á l'artillería, «á cuyo inventor—deya—tengo para mí que en el infierno se le está dando el premio de su diabólica invención, con la cual dió causa que un infame y cobarde brazo quite la vida á un valeroso caballero, y que sin saber cómo ó por dónde, en la mitad del corage y brio que enciende y anima á los valientes pechos, llega una desmandada bala, disparada de quien quizás huyó y se espantó del resplandor que hizo el fuego al disparar de la maldita máquina, y corta y acaba en un instante los pensamientos y vida de quien la merecía gozar luengos siglos.»

Y encara l'insigne cavaller estava molt lluny de pensar que aquells canons de primitiu sistema havian d'arribar á ésser los Krupps y Armstrongs y las ametralladoras del nostres días, máquinas verament infernals davant de las quals té de rendirse tota rahó y tota justicia y'l més sublimat valor personal. De tot lo qual resulta que, ben considerat, aqueix sistema de guerra moderníssim es una verdadera traydoria, y no una lluyta oberta y noble y digna de cavallers forçuts y destres.

Naturalment que'ls hòmens destinats al bèlich exercici no deuben reunir, per conseqüència, tant altas qualitats com los guerrers d'altres èpocas. Serà una mica costós y difícil donar en un blanch determinat, mes desparar un canó desd' una trinxera no'ns sembla á nosaltres que s'ha cosa d'haver de tenir molt valor ni gayre ciencia. Ametrallar una columna de gent encaixonada, *verbi-gratia*, en estreta vall desde segura tronera, no es solament cosa fácil, sinó feta traydora y extraordinariament innoble. Veheuse açí com, á mesura que's fa més factible l'exterminació de l'humana especie y l'aniquilament del enemich, se torna més problemática y microscòpica la noble condició de las armas.

Mes tampoch açò'ns conduheix al objecte principal del nostre article. No anam á escriure un tractat de noblesa marcial; intentam solament demostrar en aquest exordi que la condició del soldat, ó la professió de las armas, está molt lluny de tenir avuy en día l'altesa qu'en altre temps se li reconegué en tots los pobles.

Al arribar aquí nos falta l'espai y hem de deixar l'assumpto pera un altre dia.—T.

CARTAS ROMANAS.

Roma, 13 de Febrer de 1883.

Es cert, certíssim que'l Papa actual per sas grans dots de talent y de caràcter, per sa mirada vasta y segura sobre las grans qüestions del dia y per sa voluntat tan ferma com activa en la práctica aplicació de sas grans idees, s'es sabut imposar á tot lo mon y exercir en tota sa plenitut la forsa del prestigi moral que

en tots temps ha fet sentir sobre las nacions lo Pontificat Romá; es indubtable que sobre'l cap sagrat de Lleó XIII brilla la Tiara papal ab nous resplandors de ciencia, de virtut austera y de consumada prudencia; però també es indubtable que'l mon catòlich veu encara irradiar de aquexa triple corona del Papat la brillant, magnífica y potentment atractiva aureola ab que, asombrat lo mon enter, la vegé circuida, durant lo llarch y gloriós Pontificat del immortal Pio IX.

Lo mot *inoblidable* es vulgaríssim aplicat á Pio IX. Per oblidar á Pio IX, per esborrarse de la memoria universal la gran figura del Papa que vegé'ls días de Pere en la Sede Romana, seria menester que s'esborrás tota memoria del sigle XIX; puix que'l sen nom sol omple no precisament l'història de trenta ó quaranta anys, sinó la història de tota un'època. Si; lo Pontificat del Papa marvellós, del Papa á qui justament anomenarà *Gran* l'història, no s'ha de contar pe'ls anys; s'ha de contar per sas grans obras, pe'ls extraordinaris successos que en ell se verificaren; y aquexas obras y aquexos successos forman un'època. Si'l Pontificat de Pio IX, per la Iglesia especialment, marca una època, basta per probarho citar solzament noms y fetxas; basta citar Gaeta, l'Immaculada, lo Syllabus, lo Concili Vaticà, Porta Pia, etc. Mes vária y extraordinaria alternativa de grandesas triomfals y de congoxosas amarguras, los sigles no l'han vista y trigarán á tornarla veure.

Y si en l'història general, durant aquesta mitja centuria tant plena de grans aconteixements, á cada full se hi llegeix lo nom de Pio IX; ¿qué direm de l'història de la Ciutat Eterna? A Roma tot parla del gran Papa; no's pot donar un pas sense trobar lo seu nom, una obra seva, un recort de la seva inagotable munificencia. Iglesias de cap á peus restauradas, obras d'utilitat pública ó d'embelliment; museus per ell enriquits ab preciositats de valor incalculable; instituts científics y establiments de beneficencia; tot Roma, en una paraula, es com una especie de arch triomfal que portará perennement grabada la memoria del Pontífice que amava las arts com Lleó X y sentia en son cor ardent lo zel de Sant Pio V.

Tot açó pensant y meditant, me'n anava tot solet, lo dimecrés de Cendra á l'hora de la posta del sol, cap á la Basílica de Sant Llorens *in agro Verano*, ahont reposan las despallas mortals del gran Papa. Era'l dia aniversari de sa mort. Lo toth de l'*Ave Maria* me recordava que en aquella mateixa hora havia exit del cativeri l'ànima santa del sirvent y glorificador de la Verge sens màcula. La nau principal de la Basílica estava casi deserta; y commogut vaig dirigir mos passos á la especie de basílica subterrànea que fou la primitiva iglesia dedicada al màrtir d'origen espanyol. Quatre ciris il·luminavan la estancia en mitx de la qual s'alsava un túmul, y al voltant d'un reixat de ferro pregavan devotament una dotzena de personas. Allí hi há'l sepulcre de Pio IX. Senzill, casi pobre, com ell ho expressa en son testament, consignant que no volia que costés mes de *quatrecentos escuts*. La inscripció ell mateix la dictà y es de tothom coneguda; y la tomba de forma senzillíssima no te més adornos que la tiara y las claus esculpidas en lo frontó, y un cap de mort de bronze al basament. Aquexos detalls los expressa en lo testament fet de má propia; ni volgué que hi posessen las armas de familia. *Lo stemma gentilizio sarà un teschio di morto*; es sa mateixa clàusula testamentaria. Mes, per decorar l'arch y paret á que está adosat lo sepulcre, los marmessors tingueren la felis idea de ferho pintar al estil de las catacumbas; y l'artista hi posá la hermosa è ingènua figura del *Bon Pastor* tal com se troba representada en las sepulturas dels primitius cristians. ¿Quin emblema més adequat podia trobarse per

lo estimat Pontífice qual bondadosa fesomia que tots tenim grabada en nostra imaginació, tant bé retrau las semblansas del Bon Pastor que amorosament pasturas ovelles y per ellas dona la vida?

Vaig fer allí ma pregaria; y ja poden pensar mos lectors que la oració devant de la tomba de Pio IX, te tant de sufragi al difunt com de súplica al intercessor, y més fàcilment lo cor s'inclina a la segona condició que a la primera. En las parets de la capella s'hi veuen multitud de coronas, testimoni del amor dels catòlics del univers; y qui sab si un dia exas coronas seràn reemplaçadas per piadosas presentallas?

Al anàrmen preguntí al sagristà si durant la diada hi havia hagut molt concurs, y'm digué que tant al mati com a la tarde continuament havia vist voltada aquella veneranda sepultura. Los francesos especialment se recordan del gran Papa, y ab molta rahó; puix Pio IX estimava molt a la França, y ningú desconeix que a son impuls se deu principalment la restauració catòlica que tantas obras ha produhit en exa nació avuy tan extraviada. Lo més afectuós replech del cor de Pio IX era per la França; y es precis confessar que 'ls catòlics francesos corresponian a esta carinyosa predilecció que 'ls portá com a principal benefici la mort completa de las últimas arrels de galicanisme. No es segurament aquesta la plana menos brillant de la historia de Pio que'n te tantas d'escritas ab lletres d'or, que no s'eshorran may de la memoria de la Cristiandat.

*
* *

A exa especie de peregrinació a la tomba de Pio IX, seguí l'endemà mateix una commemoració més solemne. Com lo dia 7 s'esqueya al dia de Cendra, lo aniversari en la Capella Sixtina, y en alguna altra iglesia, tingué lloch lo dia 8.

L'aspecte de la Capella Sixtina era verdaderament imponent. A l'altar, sola un dossier de vellut vermell ab franjas d'or s'hi veyia un quadro de tapis representant la resurrecció de Llàtzer, y a la credença no hi havia més que 'l crucifix y sis blandons de cera groga. A la part de l'Evangeli, lo Papa en son trono revestit de capa pluvial de tissú d'or y mitra senzilla de tela de plata. En lo clos principal s'hi veyan en tres llargas bancaladas tots los Cardenals residents a Roma, vestits de morat y pells d'armini, exceptuats los que pertanyen a Ordres religiosos; y luego Prelats de várias gerarquias y de diversas nacions, los Procuradors de las Ordres religiosos y tot lo personal de la Cort Pontificia, ab sa hermosa varietat de trajos. Venian després en sitials de preferencia las representacions diplomáticas prop de la Santa Sede, y en lo espay destinat al comú dels fiels, a la dreta las donas y a l'esquerra 'ls hòmens, no vulgheu saber si n'hi havia d'espessadat de gent que havia pogut arrebregar permís d'entrada. Todas las senyoras vestidas rigurosament d'etiqueta ab son vel ó mantellina negra—y no n'hi faltavan algunas de genuíment espanyolas—s'estavan agrupadas en un tablado ab banchs cuberts de bayeta, y d'ellas algunas pregavan ab devoció y altrás tenian sempre apuntats los gemelos en direcció al trono papal.

Al ressonar per aquelles voltas, hont Miquel Angel desplegá en immortals pinturas al fresch sa poderosa inventiva, las primeras notas de la missa de *Requiem* de Palestrina, a pesar de que per l'extrenyor casi suava, vaig sentir fret a las venas, y'l silenci del concurs se feu sepulcral. Aquella especie de cant, sens cap acompanyament instrumental, marcant distintament la frase en un lligat d'armonias que's van desarrollant sobre un tema, penetra fondament a l'ànima y la fascina y embdaleix com aquella vaga armonia del aygua d'un raubeig barrejada ab los remors de l'albareda. Lo *Dies iræ* no era del mateix Palestrina, sinó d'un mestre mo-

dern ben inspirat en la antiga escola; y vos asseguro que hi hagué estrofes que feyan posar pell de gallina; y mes quan un al sentir aquells accents de *Tuba mirum spargens sonum*, girava la vista al fresch del *Judici final*, y veyia aquella volior fantástica de figuras, unas qu'ixen de la terra, altrás que se'n pujan amunt ab riallera cara y altrás que tomban cap avall en actitud desesperada, dominant la grandiosa composició la figura tremenda del supremo Jutge que té a son costat temorencia y casi esparvordida a sa Mare Santissima. A dir la veritat may m'ha sigut del tot simpática aquesta tan celebrada obra del Buonarroti; però alashoras las notas sublimes del cant semblava com que fessen resurtir la composició plástica del gran geni.

Al arribar a *Sanctus*, lo Papa baixá de son trono y aná a agenollarse al mitx del presbiteri, y allí profundament recullit estigué orant fins al *Postcomunió*. ¡Quina lliçó per aquells cristians que sembla que 'ls dol posar un genoll a terra al acte de la consagració!

L'absolta la feu lo mateix Sant Pare, y sa veu, que es molt sencera y accentuada, se posá un xich tremolosa al dir en la oració *animam famuli tui Pii*, y mes d'un dels presents vegí que s'axugava els ulls. ¡Quina munió de pensaments y de recorts suscitava aquell acte! ¡Com se dibuxava a la memoria la encantadora figura, la soberana presencia de Pio IX, que ha sigut l'encís y l'amor de la present generació, y será l'admiració de las generacions futuras!

Et lux perpetua luceat ei dignérem tots, responent a la deprecació final de l'absolta; y barrejada ab la súplica pe'l Papa difunt dirigirem al Cel una pregaria per son successor Lleó XIII que heretá de Pio IX las cadenas del cativeri y la forsa d'esperit per suportarlas ab apostòlica fermesa.

J. COLLELL, PBR.

Assaig de traducció catalana dels Salms de David.

SALM XIX.

Fou compost per David com lo títol indica, si bé no consta l'època en que'l compongué.

Se pot duptar si es un sol cant, ó si son dos composicions distintas; puix hasta lo verset 8 l'estil es elevat y magnífich; però desde aquest hasta la conclusió cambia y passa repentinament a ser humil y senzilla elegia. Això no obstant, com en la tradició no se troba fonament per dividir lo Salm, apenas hi há intérprete que no admeti l'unitat en ell; si bé algú sospita que entre los versets 9 y 8 falta alguna transició, que probablement passá desapercibuda dels copistas. Mes atinent a la facilitat ab que los poetas hebreus saltan de un sentiment a altre sens encadenament d'alguna classe, podem admètrer que aquest Salm es un y complert.

Lo propòsit del Sant Rey David es fer veurer que Deu se manifesta als hòmens per las cosas visibles y per la sua santa Lley; de modo que als infiels y gentils se dona a conèixer per la magnificencia, bellesa y regularitat del cel ó firmament ab sos multiplicats astres, y als fiels ó verdaders israelitas ab la hermosura moral y prodigiosos efectes de la sua santa Lley.

TRADUCCIÓ.

- a 1. Al Mestre, Salm de David.
- b 2. Contan los cels la gloria de Deu, y las obras de sas mans anuncia lo firmament.

(a) Títol.

(b) Los cels publican lo poder y la gloria de Deu.

c 3. *Un dia à lo altre dia transmet son llenguatge, y una nit à la altra comunica la sua ciencia,*

d 4. *Sens locució y sens paraulas, y no obstant se deixa sentir la sua veu;*

5. *Per tota la terra se escampa la sua reglamentació, y hasta als confins del orbe arriba la sua ensenyansa.*

e *Per lo Sol lo Senyor ha posat entre ells un pabelló.*

6. *Ell com espòs surt de son tálam nupcial; salta de alegria com lo atleta al córrer lo senyalat camí.*

7. *Del un extrem dels cels es la sua sortida, y la sua òrbita gira per los confins de aquestos: no hi ha cosa que se amagui à son calor.*

f 8. *La Lley del Senyor es perfeta y retorna la vida; lo testimoni del Senyor es fiel, dona intel·ligencia al senzill;*

9. *Los manaments del Senyor son rectes, alegran lo cor; lo precepte del Senyor es pur, il·luminant als ulls;*

10. *Lo temor del Senyor es sens màcula, sempre permanent; los judicis del Senyor son veritat, y al mateix temps justos,*

g 11. *Preferibles en gran manera al or comú, y al mateix or fi; mes dolsos que la mel, y que aquell líquit que destilan las brescas;*

h 12. *Hasta lo vostre servidor es per ells il·luminat; guardantlos obtindrà gran premi.*

13. *¿ Qui coneixerà los extravios ?*

i *De lo que en mi hi ha ocult netejeume.*

14. *Dels moviments de superbia lliureu també à vostre servidor, perquè no tinguian domini sobre mi: j Allavors seré perfet y netejat del gran delict.*

15. *Sian grates à la vostra presencia las paraulas de ma boca y la meditació de mon cor, oh Senyor, fortaleza meca y Redemptor meu.*

ACLARACIONS.

3. *Transmet.* Lo verb hebreu significa *abocar, fer rajar, transmetrer*, sempre figurat per *proferir*; però s'ha de entendre *exponatèament*, això es, sens premeditació. Tal es lo sentit que li correspon atesa sa aplicació en las nou vegades que's troba usat en los Salms y Proverbis.

4. *Sens locució, etc.* A més del sentit que li hem donat en la traducció, l'original se presta à entendre-lo del modo següent: «No hi ha poble, no hi ha llen-guatje que no puga entendre la veu dels cels, això es, »la manifestació que de la grandesa è intel·ligencia di-vina donan continuament, tant ab la sua existencia, »com ab la precisió de las lleys astronòmicas que las »regeixen.» Aixís entenen aquest verset Sant Joan Cri-sóstomo y Sant Geroni. Però Teodoreto referintse á Symmaco, diu: «Y una nit à la altra comunica ciencia, no ab paraulas ò discursos, que no se sentin, sinó que per tota la terra se ha escampat lo seu sonido», ò segons Aquila «la sua regla.»

5. *La sua reglamentació.* Nos hem separat algun tant de l'interpretació més seguida, que traduheix la paraula hebrea *gao* per *sonido*. Perque la sua signifi-

cació propia es *cordell*, y nos ha paregut que donarli lo valor de sonido es algun tant rebuscat; mentres que tenint present que'l cordell es ab freqüencia regla de construcció, nos ha semblat que aquí lo Real Salmista volia presentar los cels subjectats á una regla de construcció per lo divi Artista ò Arquitecte, lley ò regla que se manifesta ab l'ordre y la bellesa que desplegan.

8. *Senzill.* Lo mot *péti* hebreu es comú en los Proverbis; però fora d'ells sols se troba una vegada en Ezequiel, y en los Salms CXVI y CXIX. La sua arrel significa *obrir la boca ab senyal de admiració*, lo qual solen fer los ignorants, los tontos, los nens y hasta la gent senzilla.

9. *Il·luminant als ulls*, no porque'ls ulls hajan de ser il·luminats, sinó porque necessitan llum per veurer los objectes que están al rededor; si bé aquí parla metafòricament dels ulls de l'ànima que necessitan de la Lley del Senyor porque il·lumini lo enteniment per judicar ab tota seguretat y rectitut.

11. *Y al mateix or fi.* La paraula empleada en lo test vé de *separar, purgar*. Ara bé l'or fi es un or que ha sigut copellat en lo foch y axis separat d'altres metalls inferiors que solen acompanyarlo en l'estat usual que corre en lo comers.

12. *Servidor*, operari jornalier, y hasta esclau pot significar lo mot hebreu.

14. *Moviments de superbia*, traduït de aquesta manera per falta de terme directe que expressi plenament l'adjectiu superbiosos del original.

15. *Meditació de mon cor*, ò soliloqui, puix lo verb de ahont dimana significa *parlar ab si mateix y ab veu baixa, murmurar*.—*Fortaleza meca* lo test usa la metàfora tant coneguda en lo Salm anterior, *roca, pedra*.

TOMÁS SUCONA, Pbre.

Secció Literaria.

PENEDIMENT.

L'estel sant de la puresa
duch en el front entelat,
lo fum de ma carn encesa
l'ha enfosquit y l'ha apagat.

D'exa hora ençà ¡quina brega
fà al cor lo penediment!
es una serp qui'l rosega
xalantse ab son greu torment.

Lo cap matzinat afixa
dins la nafra qu'ha enfondit,
y ab son fibló rou y esmica
ses fibres de dia y nit.

Escolt de la sirena
sens rezèl l'ardent cançó,
la que dins lo pit desfrena
voluptat y avol passió.

Son joyós esguart vatx veure
y embriaguim ab son esguart;
m'era impossible de creure
que per fugir ja fos tart.

Famejava sa mirada;
los meus ulls damunt sos ulls,
l'aní à trobar rodejada
d'avenchs pregons y d'esculls.

(c) Aixó succeeix perpetuament.

(d) Vejas la aclaració à aquest verset.

(e) Sobre los demés astres lo sol, del qual fà una descripció, es una clara prova de la grandesa y bondat divinas.

(f) Però la Lley del Senyor; que es per nosaltres útil en gran manera, nos mostra millor la dita bondat y misericordia.

(g) La Lley y quant lo Senyor disposa, es preferible à tots los bens del mon.

(h) Lo qual David confessa coneixerho per experiencia.

(i) Prega al Senyor de lliurar-lo dels pecats inadvertits ò desconeguts.

(j) Confessa que serà perfet y agradable à Deu Nostre Senyor quant lo haja lliurat.

Al arribar á la vora
cobejosa feumhi lloch:
¡foll papalló qui 'n mal'hora
voleteja entorn del foc!

Tan gentil y agradosa era
qu' á son coll posí les mans
sens veure estesa darrera
s' ombra de viltat y engans.

D' aquell somni d' alegria
¡que 'm desxondiren de prest!
lo pler viu que riént fugia,
dexantme un neguit fereit.

Derrocades les muralles
lo castell trob plé d' horrors;
lo rey de negres batalles
y la Mort n' eran senyors...

Esglayat de la meua honta
vull fugir de mi mateix,
y 'm par que tothom m' afronta,
y m' ahuca, y m' escarneix.

Recolzada á s' alta dalla
la Mort sonriu malignant,
y esclafeix en grossa rialla
un esperit flamejant.

Pels buyts de la calavera
sembla encara que l' ovir,
fosca elapa de fumera
y d' espurnes té al engir.

Per rés d' aquest mon diria
son nom de por á negú,
ni alçar los ulls gosaria
¡oh Cel, per mirarte á tu!

Per mi lo sol y la lluna
mes que raigs tenen flagells;
los vetx ab llur cara bruna
plorant ab negres cabells.

L' innocencia de ma vida
cap amunt axecá'l vol,
girantme sa cara humida
ab ses llàgrimes de dol.

Lo cel ompli de petjades
de llum, y volá y volá...
¡Ay, volant quantes vegades
á mirarme se girá!

¡Quina ullada fon tan trista
la darrera que 'm tramés!
per por de la seua vista
no axecaré 'ls ulls may mes.

Quant tocan l' Avemaria
les campanes me fan mal;
remembrant... creix m' agonía
y empeguit la testa acal.

May pus tornaré al meu poble;
ja no meresch la candor
de la nina casta y noble
que s'ia en la meua amor.

De per tot arreu me crida
la veu del penediment;
vé ab mi com fetor sentida
qu' hont se vulla après se sent.

Per be que faça á tot-hora
m' esborrona convulsiu;
y aquest torment que m' acora,
cada jorn torna mes viu.

Si com qui 'ls cabells s' arranca
traurem lo cor me pugués,
perque 'l sossech qu' ara 'm manca
altra volta se 'n vengués!...

Si en mon front per una estona
l' estel sant tornás á lluir,
y ab sa claror per corona
lográs totduna morir!...

¡Què n' es d' horrent lo suplici
del qui á la llum vol tornar
saber, dins al fanch del vici,
que Deu no pot oblidar!...

Mes ¡ay! Ell á negú afonta
que abans cent colps no haja tret.
Ell per un sospir perdora
setanta vegades set.

Corre donchs, plant que'l cor rentas,
¡llàgrimes, aquí 'm teniu!
cara avall, com fonts bullentes,
mon pecat de mi deliu.

Mas sols lo pecat; la pena
vull que l' ànima 'm roséchi,
qu' esper lo perdó y l' esmena
del cálzer de fèl que bèch.

MARIAN AGUILÓ Y FUSTER,
Mestre en Gay Saber.

Crónica Religiosa.

UN DISCURS DEL PAPA.

Lo dimars, día 6 del present, rebé S. S. en la sala del trono del palau Vaticà als párrocs de Roma y als predicadors quaresmals de la Ciutat Eterna. Després d'haver fet professió de fé en mans de Mons. Lenti, vis-gerent de Roma, fören presentats per aquest al Sant Pare, qui los dirigí un magnífich discurs ple de nobles y altíssims conceptes.

«No sense providencial disposició de Déu—comença lo Papa—fou instituit en l' Iglesia de Jesucrist l' exercici de la penitencia quaresmal, que, arrancant al home dels vicis y de las concupiscencias terrenals y reclamantli l' esperit de la mortificació cristiana, l' eleva á la contemplació de las cosas celestials y 'l fa digne de participar llargament dels fruyts saludables de la redempció. Y per açò ab tota rahó repeteix l' Iglesia la paraula del Apòstol, que aquest es lo gran temps, que aquets son per excelencia dias de salut.»

Y diu més avall: «L' obra de la paraula dels sagrats ministres, com ensenya la fe y l' experiència, té tanta més virtut, quant més penetrats están ells del esperit de Jesucrist. Esta deu ésser la vostra constant aspiració, demostrar que viu y obra en vosaltres l' esperit de Jesucrist, qu' es lo perfet proto-tipo del Pastor de las ánimas. Ho demostrareu ab lo fervor de la vostra pietat, ab l' exercici de las virtuts sacerdotals, ab la pureza de las costums, ab la més rigurosa exemplaritat en la vostra vida, ab l' esperit d' abnegació y de sacrifici, de desinterés, de caritat, de tota lley de virtuts, de las quals ha deixat Jesucrist mólt lluminosos exemples.»

«Parleu y treballem en gran—afegeix després—per la

instrucció religiosa del jovent y l'ensenyança del Catecisme als noys. Per experiència sabeu vosaltres quanta falta fa açò en los nostres dies, en que l'indolència y deixadesa de molts pares son tals que no solament no cuydan de l'educació religiosa y moral de sos fills, sinó que'ls deixan créixer ab la més descarada y precós malícia y veuen ab tranquil·litat suma com en los més tendres anys s'atreveixen á proferir las més espantosas blasfèmias.»

Los recomana finalment que afavorescan l'increment de las associacions religioses, quals membres deuen fer oberta professió de fe deslligantse de tot respecte humà pera honrar en mitx del mon sa professió nobilíssima ab obras virtuosas y santas; y que refuten ab energia tots los inombrables errors açí y allà escampats en odi á l'Església.

Lo Concordat de la Santa Sede ab la Rússia.

Lo *Moniteur de Roma* «á fi de donar llum á la discussió» diu, sobre l'estat de las negociacions entre l'Església y Sant Petersburg, seguidas per lo Cardenal Secretari d'Estat y'l Sr. Bontenieff, ministre de Rússia á Roma, ha publicat los següents permenors que's donan per exactes y autèntichs sobre lo principal de lo estimulat en lo Conveni.

«I. Res s'ha decidit sobre l'us de la llengua russa, perque no se'n ha fet qüestió.—II. Desseguida després de l'acort de abdós parts, la Santa Sede provehirá'ls Bisbats vacants de la Polònia russa.—III. Hi há ademés alguns altres punts que tenen per objecte regular a administració eclesiàstica en altrés diòcessis.

»IV. Los Bisbes polachs podran ser ajudats en lo exercici del llur ministeri pastoral de sufragans ab caràcter episcopal.—V. Las personas elegidas per la Santa Sede son tan il·lustres per sa prudència y sabiduria, com per llur zel y caritat.—VI. Se ha decidit que en cada Diòcessis podrà haberhi lliurement Seminaris, y que la llibertat d'educació y ensenyança del clero será del tot assegurada en las condicions més favorables que serán possibles, dada la condició de la Església á Polònia.

»VII. La Acadèmia eclesiàstica de S. Petersburg fou objecte de un especial acort.—VIII. Queda regoneguda en lo Tractat la necessitat de abolir gradualment las disposicions excepcionals fins avuy dia vigents, per garantir la dignitat y llibertat del ministeri de las ànimas.»

Sobre la carta del Emperador Guillem.

Gran part de la premsa europea de tots colors, y en especial l'alemanya, s'ha anat ocupant estos dias de la carta del Emperador Guillem al Papa.

Seria cosa llarga fer solament un extracte de lo que n'han dit los més importants diaris, convenint tots en que no es llunyana l'horá del restabliment de la pau religiosa en lo Imperi germànic; si be que alguns, inspirats per sa passió anticatólica, hi volen veure en aquesta carta un fracàs de la Curia. Lo que sia aquest fracàs se pot judicar per las següents paraulas de un periòdich de Viena, la *Neue Freie Presse*, que sens dubte es lo periòdich més antipapista d'Europa. Aquest diari diu que la carta del Emperador es una gran victòria del Vaticà. «Per judicar, diu, la lletra imperial, no's deu pendre com á norma l'abrogació ó no de las lleys de maig. Es qualche cosa de més important. Se tracta del cambi verificat en lo modo de veure del emperador en lo que pertoca, generalment, á la situació del Estat y de la Església. L'emperador que ha sostingut, durant deu anys ó mes, lo principi que las lleys d'un país no podian esser objecte d'un contracte entre l'Estat y la Església, avuy admet la possibilitat d'una revisió de

aquestas lleys y's manifesta disposat á ordenar tals providencias, pera que'l Papa dongue un pas envers la reconciliació. Es per lo tant una nova situació, de la que certament no's pot queixar la Església.»

Y mes endavant diu l'article de la *Neue Freie Presse*: «Ab la sua tenacitat y ab la sua perseverancia diplomática, lo Papa Lleó ha probat una vegada més la POTENCIA INDESTRUCTIBLE DE LA IGLESIA quan las suas forsas son empleadas ab prudència y habilitat.»

Axis parla lo diari mes liberal de Viena, per probar en son article que realment la carta del Emperador Guillem es un triomf de la política vaticana en la qüestió religiosa d'Alemanya.

Lo P. Kleutgen.

Lo dia 3 se celebrá en la església dita del *Anima* un funeral en sufragi del R. P. Kleutgen, de la Companyia de Jesús, mort á mitjans del passat Janer. Lo Papa mostrá molta pena al saberse la mort de aquest sabí á qui anomená *Princeps Philosophorum*, y dèxa aquest honrós títol acreditat en doctas obras filosóficas y teològicas ab las quals se pot dir se havia posat al davant del moviment de restauració escolástica. L'ha sorprès la mort treballant en una gran obra, de la qual ne deixa sols lo primer volum complert, y que hauria sigut una verdadera Enciclopedia teològica.

Com era dels deu membres estrangers de l'Acadèmia de Sant Tomàs, aquesta feu l'invitació pe'l funeral, y entre'l concurs de gent lletrada s'hi veyan al P. Liberatore, al professor Tálamo, y representacions de casi tots los col·legis y seminaris de Roma. D'Innsbruck havia vingut en representació de la Alemanya catòlica lo R. P. Bickel.

CONFERENCIAS QUARESMALES.

L'últim diumenge començá nostre Il·lm. Sr. Bisbe las conferencias quaresmals, excitant á tots los fletxá que acutissen á escoltar la divina paraula que ha d'ensenyarlos las veritats supremas que ha de saber l'home, obrint fins á la inteligencia dels sabis novas esferas més amagadas de la veritat pera las que es precisa la revelació del Sant Esperit, axis com per conèixer nostre interior essencia, necessitat am las ensenyansas del esperit que dins de nosaltres viu. «No sols de pa viu l'home», diu l'Evangeli de la primera dominica de Quaresma; la divina paraula es l'aliment principal è indispensable que dona vida á la nostra ànima, si se lleuor cau en ella, com en terra fèrtil y ben preparada.

Avuy més que may necessita l'home d'eix aliment diví. Sens ésser dels que renegan de tot lo del nostre sigle, que al fi nos donen la vida, anyorant tot lo passat; no's pot desdenyar—deya S. Il·lm.—la diferencia dels nostres temps ab los passats. Recorregué las èpocas capdals de l'istoria, ja poch després de la creació del home lo primer pecat, lo fratricidi de Cain, los temps del Diluvi, los pobles de Pentápolis, Nínive, en nostra era las ciutats que estavan al peu del Vesubí; sempre las passions apartant al home de son recte camí; però may com ara s'havia paganisat lo món y s'havien desconegut los drets reals que sobre ell té Jesucrist. Y axó que aquesta soberania de Jesucrist, reposa sobre bases fermes: lo Criador dona á son Fill lo domini del món que ha tret del no res, y com si no fossen prou tals drets de naturalesa, baxa Jesucrist á la terra y després de donar sa sanch per l'home, adquireix lo món per dret de conquesta, per la conquesta salvadora de las idees que sa religió exten per tota la terra. Y no obstant, tals drets de naturalesa y de conquesta no son atesos en nostra societat, l'home ha desterrat á son gefe y á son pare del altar de son cor. Però dava l'any 1866 un jesuít, á las portas mateixas del Vaticà, lo crit d'alerta, perque l'espantanyá que si ressucitassen los Scipions y Coriolans se trobessen en l'element de son propi sigle. Aquest ha sigut l'objecte que en tots sos actes ha portat la Revolució; fa ja vint anys que desde semblant seti de la Catedral de Barcelona deyam que'l crit de guerra á Déu, era'l crit de la Revolució; lo que llavors se

conceptuà exageració, ho vegegrem confirmat al cap de deu anys dia per dia, en que, ja triomfants las novas ideas, se passejava per la Capital lo lletrero de *Guerra à Dieu*, sens que ningú s'atrevís a esquivar-lo. Cada dia, desde llavors, s'ha anat descrivint lo mon; s'ha tret à Dieu de las lleys que obeeixen los hòmens; de la familia, llas sagrat que feu inquebrantable Jesucrist; se descomponen sos medis d'estendre la verdadera civilisació, proscribint sa milicia regular que sacrificava sas propias vidas en bè de l'humanitat, y prenentli los medis materials de la propietat, à pretext de falsos principis dedolhits à la força d'una nova ciencia, segons diuhen, que si busquem la veritat los trobarem nascuts de la nova idolatria del egoisme per la que s'ha pagannisat lo mon modern.

Dietari del Principat.

La setmana començà ab cara y obras de mars, regalant-nos pluja y calamarsa. Després de la pluja, hem tingut tramontana y, per consegüent, lo fret s'ha deixat sentir una mica més del que feya, no per poder queixarnos, puix, contant y recontant, l'hivern aquest ha estat molt benigne.

—Dimecres se celebrà l'anunciat concert en lo Circol Literari, venentse bastant concorregut. Fôren molt aplaudits un *quinteto* de Haydn, una *serenata* de Gounod y unas variacions de violí, de Beriot, en que'l violinista Sr. Bugarolas, jove de 17 anys, donà à conèixer disposicions gens comunes pera possehir aqueix difícil instrument, fent esperar d'ell cosas molt notables. Ab justicia fou per tothom felicitat, aixis com tots los demés senyors de la secció lírica que logrâren donar à las peçes del programa una justesa y color admirables. Esperam tornar à sentirlos aviat.

—Hem rebut lo primer número d'any de *L'Il·lustració Catalana*, en lo qual se nota la destra mà de son nou director D. Francesch Matheu. La part artística es molt notable y esollit lo text, en lo qual hem vist reproduhits l'article d'En M. Milà, *Joguines erudites*, y la poesia *L'Oreneta*, de Mossen Vedrager, que dias passats donàrem nosaltres à conèixer. Per lo vist, se li espera à *L'Il·lustració* una segona època més brillant que la primera.

—Lo diumenge dia 18 del present mes se celebrará à Barcelona la festa anyal de la clausura de la caça que sol anar à càrrech de l'associació d'aficionats à la mateixa. La cerimònia tornarà à tenir lloch en la sala de Cent, d'hont se tragué ara fa un any per portarla al Pareh. Com es de rùbrica, hi haurà discursos y versos y s'hi distribuïràn premis als agents de l'autoritat que més s'hajan distingit en fer cumplir la ley de caça y pesca. Presidirà l'acte lo Sr. Alcalde de Barcelona.

—Hem rebut los quaderns 3.ª y 4.ª de l'obra il·lustrada *Aragon histórico, pintoresco y monumental* de la que parlarem dias arrera en la secció bibliogràfica. Aqueixos dos quaderns no desmereixen en res dels primers. Van acompanyats de duas láminas heliogràficas representant l'una la catedral de Huesca y donant l'altra una vista parcial de Barbastro.

LA LLANGONIÇA VIGATANA.

Lo que ha passat sembla un somni. Que la llangoniça de Vich mereixia alçar un desenrotllament com lo que té avuy, era cosa en que tots hi conveniam, mes d'açò à tenir-lo, *del dicho al hecho*, hi anava una gran distancia, distanciant que, à pesar del esperit comercial dels temps, nosaltres no pensavem per ara veure salvada.

De la llangoniça feta en petit en las nostras propias ca-

sas, als deu mil quintars de llangoniças que fabrican anyalment los Srs. Torra y San, hi vá tota una historia; historia de la qual podríam fer nosaltres una llegenda, si'n sabésem en primer lloch y, segonament, si la poesia de la llangoniça—que també la té, si bé una mica naturalista—fos propia del cas y pera tots agradable. Qui més, qui menys, tots los vigatans hem fet ò ajudat à fer llangoniças, tots hem assistit à las *bromas* de la matança, tots hem empunyat la mitja lluna y tots hem gosat en aqueixas festes casulanases que van desapareixent à mesura que las llangoniças se vâ escampant per tot lo mon.

¿Hem perdut ò hem guanyat? Sens dubte que aqueixas semi-infantívols alegrias nostras d'altres temps se'n van pera no tornar y qu'en cambi'ls temps actuals no'ns ne portan de novas; mes també es veritat que la llangoniça fabricada en gran escala porta à tots los païssos lo nom de Vich, y èsta es una constant y patriòtica aspiració que tots los vigatans tenen y han tingut y que'ls dona una real y notoria satisfacció. A més de que la fabricació purament especulativa de la llangoniça en res perjudica à la fabricació casulana, per més—y açò es molt natural—que nosaltres som de parer que la perjudicarà y aduch l'abolirà de una manera indirecta è insensible. Pera açò, no obstant, ha de passar encara un bon xich de temps.

Venint al nostre objecte, y referintnos novament à la constant aspiració dels vigatans de donar à l'industria de sas llangoniças l'importancia merecenda, recordam que en un certàmen obert pel benemèrit Circol Literari se premià pels anys 1870 una memoria escrita per D. Joaquim Salarich parlant del assumpte y traçant un programa pera lograr aqueix resultat desitjat per sos compatricis. Molts se dedicavan ja alashoras y s'han dedicat després à fer llangoniças y extèndrelas per tot l'hont era possible, donats los medis relativament petits de que disposavan. Y si bé no's logrâ per las llangoniças vigatanas un comerç universal, no faltâ no obstant qui las dongué à conèixer en las exposicions internacionals, sentlas adjudicar la gloria que's mereixian.

Ara sí, ara ja ho tenim tot. Una arriscada companyia que porta'l nom de Torra y San ha alçat, pera fer llangoniças, una fàbrica moguda à vapor, y açò es tot lo que's pot dir. Diumenge passat fôrem convidats à visitarla en anió de la premsa barcelonina. L'edifici es grandios. Ocupa una superficie de setanta cinch mil palms y consta de quatre pisos y soterrians. En lo pis baix se fa la feyna de triaxar la carn y umplir, pera tot lo qual tenen plantadas allà'ls Srs. Torra y San difentas màquinas y xeringas, totes molt ben arregladas y curiosas. Diumenge passat aquella filera de xeringas semblava una bateria de peçes d'artilleria apuntant llangoniças à tot lo mon.

Las llangoniças, un colp fetas, passen als soterrians à fer *quarantena*, es dir à esperar que's troben en estat de poder *pendre'ls ayres*. Alashoras las trauen d'allí y las penjan en las grandiosas quadras dels pisos superiors, hont sembla que s'hi han fet onteixinats de llangoniças. Ademés hi ha en la fàbrica *embutits* d'estil extranger, en qual rem los Srs. Torra y San han volgut pendre la palma à la gent de fora, y al efecte, han fet venir à costa de molts sacrificis uns intel·ligents operaris italians dirigits per una persona molt hàbil, D. Joseph Sacco. L'exposició que's feu d'aquets produyts especials en la fàbrica cridà extraordinariament la atenció dels visitants, que's fixàren sobre tot en un *embutit* fabricat expresament pera llulir-lo aqueix dia, lo qual *embutit* feya un pes de *once arrobas*!

Després d'havernos fet tastar de tots los produyts de sa industria, los Srs. Torra y San nos obsequiàren ab un suculent esmorsar, en lo qual, com es de rùbrica, hi hagué *champagne* y, per consegüent, numerosos brindis que inicià lo Sr. D. Pere Torra llegint una breu y expressiva historia de la fàbrica. Se brindà en català, en castellà y en italià. Lo brindis col·lectiu de la premsa fou en català, en castellà lo del Sr. Vilarrasa, examinador oficial de las carns del establiment y, per tant, incansable perseguidor de la *triquina*, y en italià, en nom de son director Sr. Sacco y de sos companys, A. Succì, G. Giovannini, J. Bertolotti y P. Fulgeri, lo jove operari italià Leonardo Battezzati.

Tal fou la festa dels Srs. Torra y San, ò, més ben dit, la apoteosis de la llangoniça vigatana verificada en lo verdader palau que aqueixos senyors li han alçat en sa propia pàtria.—N.

COMUNICAT.

Los diaris de Barcelona han publicat lo següent remittit: «Sabadell, 2 de febrer de 1883.—Mólt Sr. meu: un deber de justicia y agrahiment m'obliga á fer pública la puntualitat ab que l'acreditada societat de segurs sobre la vida *La Previsió* m'ha satisfet las deu mil pessetas, import del segur contractat per mon difunt marit (q. e. p. d.) ab dita Societat, mitjansant lo pago d'una anualitat de 384 pessetas, sorprendentlo la mort quan sòls havia pagat la primera.—Com açò basta per si sol pera que's compregan las ventatjas de tant útil com moralisadora institució, me limito á consignar lo fet que justifica una vegada més lo bon crèdit de que gosa *La Previsió*.—Al mateix temps que anticipa á V. las gracias per l'obsequi d'insertar las antecedentsrallas, se li ofereix affma. S. S. q. b. s. m.—*Maria Babi y Domenech*.»

Era necessari després de las justificadas desconfianças que deixaren per rastre las tristament cèlebres societats mútuas, que companyias integras y honradas, com per exemple *La Previsió*, prenguessen com punt d'honra rehabilitar los segurs sobre la vida, establintlos sobre bases incommovibles. Felicitam per açò á ditas societats y felicitam també al públich, perque d'avuy en avant poden los pares de familia garantir á llurs fills un pervenir illure de la trista ombra de la miseria.

ESCANDALL DEL MERCAT DE VICH.

(Dia 17 de Febrer de 1883.)

Quartera. Hectólitre.		Quartera. Hectólitre.	
Ptas. cs.	Ptas. cs.	Ptas. cs.	Ptas. cs.
Xexa.	18'50 . . 26'03.	Blatdemoro.	13'50 . . 18'99.
Forment.	17'25 . . 24'97.	Mill.	13' . . 18'29.
Mestall.	14' . . 19'69.	Fajol.	10' . . 14'05.
Sécol.	12'50 . . 17'58.	Fabas.	15'50 . . 21'82.
Ordi.	9'50 . . 13'35.	Llegum.	19' . . 26'73.
Cibada.	8'50 . . 11'94.	Fasols.	21' . . 29'54.
Espeita.	6' . . 8'44.	Cinrons.	21' . . 29'54.

Correu General.

EXTRANGER.

A la República francesa se li ha ficat la por al cos, y com tota la gent esporuguida, s'esglaya de sa propia sombra. Aquest es un senyal mortal per qualsevol institució. La votació del dia 1 de febrer, á altas horas de la nit, de la Cambra de diputats farà època en los anals de la tercera República, y no falta qui diga que es lo comensament de la fi; y verdaderament una República que pert la serenitat y la confiança en son prestigi, y que necessita apel·lar á mesures de terror per assegurar sa existencia, es República aygua avall.

Lo article-manifest del príncep Napoleon no valia certament la pena de moure aqueixa brega parlamentaria, y d'esferehirse l'endemà de tal manera que semblava talment que l'Enrich Quint era á las portas de París. Mes la votació del Parlament, favorable al projecte del govern, á fi de desterrar de Fransa als pretendents è inhabilitarlos per los càrrechs públichs de la nació, no fa més que enajenar simpatias á la República per part del exèrcit, inaugurar una era de terror y de repressalias que comensarà per poca cosa al principi, y facilitar la pujada al poder als radicals que's creuen ser los salvadors de la amenassada República.

L'estirabot del Geroni Napoleon ha mostrat la flaca de la República francesa, y ha donat lloch á que molts judiquen ja, no possible, sinó fácil la restauració de la Monarquia tradicional. Si durant exos días després de la mort del Gambetta, y

aprofitantse de la especie de temor fantástich que de molts se havia apoderat, mitja dotzena de generals saben tenir lo valor de agafar lo ministeri, acantonar la tropa y apoderarse del telègrafo, crech que en vint y quatre horas la bandera blanca hauria onejat per tota la Fransa; ab lo ben entès que aquell dia molts que ara's diuen republicans se'n haurian anat al llit més tranquils y, ben pregadets, haurian fet y tot sa lluminaria. Un colp de coratge s'ha de menester per exas ocasions, y vint y quatre horas son un temps preciós.

Los periòdichs jutjan la cosa cadescú segons sas idees; però son en minoria los que aplaudeixen la votació de la Cambra baxa; y en Pau de Cassagnac, per exemple, hi estampa un article que alsa butllofas de tan cohent. «La República, diu, inaugura fredament un período de terror. Avuy los prínceps, demá 'ls altres. Thibaudin (que es lo nou ministre de la guerra) pot comensar á fer la guia.» «Los incendiarijs, diu *Le Français*, de la Comuna, podran obtenir graus en lo exèrcit y arribar á ser consellers municipals, diputats y senadors; los prínceps no.» «Perçò, diu la *Gazette de France*, lo vot de la Cambra equival á una revolució. Sense'l restabliment del trono ligitim se tindran lo desterro, la degradació, la conspiració y la ruina.»

Los diaris dels partits avansats també tronan en contra y l'*Intransigent* arriba á dir: «Los prínceps de Orleans may estiguèren tan aprop del poder com després de la votació de la Cambra; y l'*Radical* sentenciosament exclama: «Res se ha cambiat á Fransa; solament hi há una mala lley de més.»

Los diaris extrangers hi comensan á dir la seva, y es casi unánime la veu de desaprobació de la feta dels 375 vots, que los qui més suaument, la califiquen de tonteria. Lo *Times* diu que axís los Orleans s'han fet més populars; y no falta qui dongue una significació política al inesperat y ràpit viatge del Príncep de Gales á Cannes hont resideix lo Comte de Paris.

Creuem nosaltres que l'*Figaro* hi toca quan diu: «que se sent en l'ayre una farum de disolució», y proba'n dona l'ya Bolsa que en determinadas ocasions sol tenir bon nas per olorar quan las cosas van malament.

Passat tot açò, lo Senat, després d'haver fet varias francs-sillas, vota la proposició Say-Waddington, que vé á ésser un terme mitx entre la furia dels diputats y la relativa sensateza de la comissió dels senadors, que s'inclinava á rebujar lo projecte de la Cambra popular. Lo text del contra-projecte aprobat pel Senat, diu aixís: «Tot membre de una familia que haja regnat á França, que verifique públicament al gun acte de pretendent ó una demostració que tinga per objecte atentar contra la seguritat del Estat, será castigat ab lo desterro. Lo procés tindrà lloch devant del tribunal d'*Assises* ó devant del Senat constituït en tribunal de justicia.»

Aqueixa debilitat del Senat ha fet que l'assumpto hagués de tornar al Congrès de diputats, lo qual se manté en sos tretze, encara que cedint una mica en la qüestió dels graus militars dels Orleans. ¿Què farà ara'l Senat? Lo Govern se posa de part dels diputats, si es que pot anomenar-se govern los quatre personatges que ab prou feynes logra En Grévy que no se li esmunyen.

Veheuse agi demostrat lo gran desordre è indisciplina que regna entre 'ls republicans.

Respecte als monàrquichs, creuem que la nova lley servirà molt per unirlos y esborrar petitas diferencies, y animarlos més á tots per la gran obra de la restauració de la infortunada França, d'exa nació que si compregués be la sua missió, portaria'l ceptre entre 'ls pobles de rassa llatina y seria'l braç dret del Pontificat Romá com ho fou en una època gloriosa.